

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	11
GİRİŞ	13

BİRİNCİ BÖLÜM

DÜRÜSTLÜK KURALI VE HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞININ İCRA HUKUKU İLE İLİŞKİSİ

I. DÜRÜSTLÜK KURALI VE HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞI	15
A. DÜRÜSTLÜK KURALI VE İŞLEVİ	15
B. HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞI	16
1. Koşulları.....	16
2. Hakkın Kötüye Kullanılması Durumları	19
II. ALMAN VE İSVİÇRE HUKUKU'NDAKİ DURUM	19
III. DÜRÜSTLÜK KURALININ İCRA HUKUKU BAKIMINDAN ANLAMI VE ÖNEMİ	23
A. MADDİ HUKUK-ŞEKLİ HUKUK AYRIMI	23
B. TAKİP HUKUKUNUN AMACI İLE İLİŞKİSİ	25
C. İCRA HUKUKUNDA GEÇERLİ BİR İLKE OLARAK DÜRÜST DAVRANMA VE DOĞRUYU SÖYLEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	28
IV. DÜRÜSTLÜK KURALININ TEMEL HAKLAR VE İCRA HUKUKUNA HÂKİM İLKELERLE İLİŞKİSİ	31
A. TEMEL HAKLARLA İLİŞKİSİ	31
B. TASARRUF İLKESİ İLE İLİŞKİSİ	38
C. TARAFARCA GETİRİLME İLKESİ İLE İLİŞKİSİ	41
D. ÖLÇÜLÜLÜK İLKESİ İLE İLİŞKİSİ	43
E. TAKİP EKONOMİSİ İLKESİ İLE İLİŞKİSİ	46
V. İCRA HUKUKUNDA KANUNİLİK-ŞEKLE SIKI BAĞLILIK VE HUKUKİ KORUNMA İHTİYACI	48

İKİNCİ BÖLÜM
DÜRÜSTLÜK KURALININ İCRA HUKUKUNDA UYGULANMASI

I.	ALACAKLININ TAKİP HAKKINI KÖTÜYE KULLANMASI	55
II.	DÜRÜSTLÜK KURALININ ÖZEL BİR GÖRÜNÜMÜ: İCRA TAZMİNATLARI VE PARA CEZALARI	73
A.	GENEL OLARAK	73
B.	ALACAKLI VE BORÇLU ALEYHİNE ÖNGÖRÜLEN İCRA TAZMİNATLARI	75
1.	Genel Haciz Yoluyla Takipte Öngörülen İcra Tazminatları.....	75
2.	Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takipte Öngörülen İcra Tazminatları	84
3.	Diğer Takip Yollarında Öngörülen İcra Tazminatları	85
C.	ÜÇÜNCÜ KİŞİ LEHİNE VEYA ALEYHİNE ÖNGÖRÜLEN İCRA TAZMİNATLARI.....	86
D.	ALACAKLI VE BORÇLU ALEYHİNE ÖNGÖRÜLEN PARA CEZALARI	89
1.	Alacaklının Haksız İmza İnkârında ve Kötü Niyetli Takibinde Öngörülen Para Cezaları.....	89
2.	Borçlunun Haksız İmza İnkârında ve Borca İtirazında Öngörülen Para Cezaları.....	91
III.	İCRA HUKUKUNDA DOĞRUYU SÖYLEME YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İHLALİ HALİNDE ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR	94
A.	GERÇEĞE AYKIRI MAL BEYANINDA BULUNULMASI	94
B.	HACİZ İHBARNAMESİNE KARŞI GERÇEĞE AYKIRI BEYANDA BULUNULMASI	97
IV.	TAKİP ALACAKLISININ ÜÇÜNCÜ KİŞİYE HACİZ İHBARNAMESİ GÖNDERME HAKKINI KÖTÜYE KULLANMASI	107
A.	ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN KÖTÜ NİYETLİ ALACAKLIYA MÜRACAAT HAKKI.....	107
1.	Genel Olarak	107
2.	Alacaklının Kötü Niyeti	110
3.	Müracaat Hakkının Diğer Unsurları	113
4.	Üçüncü Kişinin Kötü Niyetli Alacaklıyla Birlikte Takip Borçlusuna Müracaatı.....	114
5.	Üçüncü Kişinin Kötü Niyetli Alacaklıya Karşı Menfi Tespit Davası Açıp Açamayacağı Sorunu	115
B.	ÜÇÜNCÜ KİŞİYE AYNI HACİZ İHBARNAMESİNİN GÖNDERİLMESİ.....	118
V.	İHALENİN FESHİNDE DÜRÜSTLÜK KURALI	121
VI.	TASARRUFUN İPTALİNDE DÜRÜSTLÜK KURALI	130
VII.	DÜRÜST DAVRANMAMANIN BİR YAPTIRIMI OLARAK İCRA SUÇ VE CEZALARI	137
VIII.	İCRA HUKUKUNDA ÇELİŞKİLİ DAVRANIŞLAR	145
IX.	İCRA HUKUKUNDA HAKKIN KÖTÜYE KULLANILDIĞI DİĞER DURUMLAR	153

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**İCRA HUKUKUNDA HAKKIN KÖTÜYE KULLANILDIĞI İDDİASININ NİTELİĞİ, İLERİ SÜRÜLMESİ VE İNCELENMESİ**

I. DÜRÜSTLÜK KURALI İLE HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞININ ÖZELLİĞİ VE HUKUKİ NİTELİĞİ	163
A. GENEL OLARAK	163
B. DÜRÜSTLÜK KURALI VE HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASININ HUKUKİ NİTELİĞİ.....	164
II. İCRA HUKUKUNDA HAKKIN KÖTÜYE KULLANILDIĞI İDDİASININ HUKUKİ NİTELİĞİ	167
III. İCRA HUKUKUNDA HAKKIN KÖTÜYE KULLANILDIĞI İDDİASININ İLERİ SÜRÜLMESİ VE İNCELENMESİ	172
A. ALMAN VE İSVİÇRE HUKUKU'NDA DÜRÜSTLÜK KURALININ İCRA ORGANLARINCA GÖZETİLMESİ	172
B. İCRA ORGANLARININ HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞINI UYGULAYIP UYGULAYAMAYACAKLARI MESELESİ	181
C. HAKKIN KÖTÜYE KULLANILDIĞININ İCRA ORGANLARINCA İNCELENMESİ VE SINIRI...	191
SONUÇ.....	199
KAYNAKÇA	207

KISALTMALAR

Art.	Artikel
AÜHFD	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
b.	Bent
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch (Alman Medeni Kanunu)
BGH	Bundesgerichtshof
BK	Borçlar Kanunu
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
c.	Cümle
Çev.	Çeviren
dn.	Dipnot
E.	Esas
GÜHFD	Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD	Hukuk Dairesi
HGK	Hukuk Genel Kurulu
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBD	İstanbul Barosu Dergisi
İİK	İcra ve İflâs Kanunu
JUS	Juristische Schulung
K.	Karar
m.	Madde
MİHDER	Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi
N.	Nummer (Numara)

NJW	Neue Juristische Wochenschrift
Rn.	Randnummer (Kenar Numarası)
s.	Sayfa
S.	Sayı
SchKG	Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs
SÜHFD	Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
T.	Tarih
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TMK	Türk Medenî Kanunu
vd.	Ve devamı
Y.	Yıl
ZGB	Schweizerisches Zivilgesetzbuch
ZPO	Zivilprozessordnung
ZZP	Zeitschrift für Zivilprozessrecht

GİRİŞ

Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenen dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, hukukun genel bir ilkesi ve hakların kullanılmasının genel bir sınırı olarak icra hukukunda da geçerlidir. İcra hukukunda, takibin taraflarına ve üçüncü kişilere tanınan hak ve yetkilerin dürüstlük kuralına uygun şekilde kullanılması gerekir. Çalışmamızın bazı yerlerinde kullandığımız "*icrai yetki*" ifadesini, Sayın Prof. Dr. Ramazan Arslan Hocamızın "*Medeni Usûl Hukukunda Dürüstlük Kuralı*" adlı eserinde kullandığı "*usûli yetki ve olanaklar*" kavramının icra hukukundaki yansıması olarak *takip sürecinde taraflara veya üçüncü kişilere tanınan yetki ve olanaklar* anlamında kullanmayı uygun gördük. Bu bağlamda, usûli yetkilerin kötüye kullanılmasının icra hukukundaki karşılığı olarak çalışmanın içerisinde zaman zaman *icrai yetkilerin kötüye kullanılması* ifadesine yer vereceğiz.

İcra hukukunun doğrudan bir yaptırım hukuku olması ve borçlunun hâkimiyet alanına doğrudan bir müdahaleyi içermesi sebebiyle, cebri icrayı gerektiren durumların, cebri icra yollarının ve bu yollar içindeki usûl ve esasların kanuna dayanarak belirlilik ve kesinlik taşıması gerekliliğinin bir sonucu olarak icra hukukunda şekle sıkı bağlılık esastır. İcra hukuku, kanunilik ilkesinin bir sonucu olarak şekilci bir anlayışla yaptığı düzenlemelerle, takip sürecinde tarafların veya diğer ilgililerin takipteki hak ve yetkilerini kötüye kullanmalarını engellemek için özel hükümler getirmiştir. Bu özel koruyucu hükümler sayesinde, icra organlarının Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağını uygulanmasına bile gerek kalmamaktadır. Ancak, icrai hak ve yetkilerin konulma amacına aykırı olarak açıkça kötüye kullanıldığı ve fakat icra kanununda bu konuda özel düzenleme öngörülmediği hallerde icra organlarının hakların kullanılmasına genel bir sınır getiren dürüstlük kuralını dikkate alıp alamayacağını değerlendirilmesi gerekir. Zira, devletin gücünü kullanarak hakkını elde etmeye çalışan kişinin yetkilerini açıkça amacına ve dürüstlük kuralına aykırı olarak kullanması ve devletin buna göz yumması kabul edilemez.

Çalışmamızda, icra hukukundaki hak ve yetkilerin kötüye kullanılmasına yer verilecek olup iflâs ve konkordato hukukundaki kötüye kullanım, ayrı bir çalışma konusu yapılacak kapsamda olduğundan inceleme konusu yapılmayacaktır. Bu kapsamda, çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmamızın birinci bölümünde, dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağıyla ilgili genel bilgilere yer verildikten sonra icra hukuku ile ilişkisi incelenecek ve bu bağlamda, dürüstlük ilkesinin temel haklar ve icra hukukuna hâkim ilkelerle ilişkisi ele alınacaktır. İkinci bölümde, dürüstlük ilkesinin icra hukukunda uygulanması icranın çeşitli aşamaları bakımından değerlendirilecek ve bu kapsamda, takibin tarafları ve üçüncü kişilerin icrai hak ve yetkilerini kötüye kullanmaları halinde hem kanunda öngörülen özel düzenlemeler ve yaptırımlar hem de özel düzenlemelerin söz konusu olmadığı kötüye kullanım halleri inceleme konusu yapılacaktır. Son bölümde ise, öncelikle, icra hukukunda hakkın kötüye kullanıldığı iddiasının hukuki niteliği, dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağının niteliği ile özellikleri dikkate alınarak belirlenmeye çalışılacaktır. Bu bölümde, özellikle karşılaştırmalı hukuktaki düzenlemeler de ele alınarak kanunda özel düzenlemelerin bulunmadığı hallerde icrai yetkinin kötüye kullanıldığı iddiasının nasıl ileri sürüleceği ve inceleneceği değerlendirilecektir. Bu bağlamda, icra organlarınca yapılacak incelemenin kapsam ve sınırına yer verilerek icra organlarının hakkın kötüye kullanılması yasağı yaptırımını uygulayıp uygulayamayacakları konusu aydınlatılmaya çalışılacaktır. Çalışmamız, genel bir değerlendirmenin yapılacağı sonuç bölümüyle sona erecektir.